

Duizend en één Kracht

Het vinden en binden van
allochtone vrouwen
voor vrijwilligerswerk
bij de sportvereniging

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1:

1.	Inleiding	4

Hoofdstuk 2:

2.	Is de club er klaar voor?	8

Hoofdstuk 3:

3.	Werven van allochtone vrouwen als vrijwilliger	15
3.1	Wie is de allochtone vrouw?	15
3.2	Vrouwelijke allochtone jeugdleden	17
3.3	Stappen voor het werven van allochtone vrouwen	18

Hoofdstuk 4:

4.	Binden van de allochtone vrijwilliger	32

Hoofdstuk 5:

5.	Meer informatie of ondersteuning	34

1. Inleiding

Sportverenigingen in Nederland draaien doorgaans op vrijwilligers. Naast de mogelijkheid om zo trainingen en wedstrijden te organiseren, geeft dit ook een gevoel van solidariteit. Vrijwilligerswerk binnen de vereniging kan dan ook een mooie verbinding maken tussen mensen van allerlei leeftijden en culturen. Maar allochtone vrouwen – en dan vooral vrouwen met een islamitische of Hindoeestaanse achtergrond - zijn vaak nog ondervertegenwoordigd in het vrijwilligersbestand van sportverenigingen.

Voor veel allochtone vrouwen is het niet vanzelfsprekend als vrijwilliger betrokken te zijn bij een sportclub. Toch is de betrokkenheid van deze vrouwen bij de club belangrijk: voor de sfeer op de club, voor (h)erkenning, voor de deelname van allochtone moeders aan de maatschappij en voor hun sportende kinderen. Ook oudere, allochtone meiden die lid zijn van de sportvereniging kunnen als vrijwilliger een bijdrage leveren aan hun vereniging en daar zelf door groeien.

Er zijn veel allochtone vrouwen die wel vrijwilligerswerk willen doen, maar de weg ernaar toe niet kennen. Dit komt onder meer doordat veel allochtone vrouwen de vrijwilligerscultuur bij sportverenigingen in Nederland niet kennen. Anderzijds hebben sportverenigingen vrijwilligers nodig, maar kennen zij de allochtone vrouwen niet. Deze brochure geeft tips en adviezen voor sportverenigingen die aan de slag willen met het werven en binden van allochtone vrouwen voor vrijwilligerswerk. De tips en adviezen zijn bedoeld voor zowel bestuursleden, kaderleden, trainers, begeleiders als voor andere vrijwilligers. De tips en adviezen zijn specifiek gericht op allochtone vrouwen, maar dat neemt niet weg dat ze ook gebruikt kunnen worden voor het werven van vrijwilligers in het algemeen. Wat een voorwaarde is voor vooral islamitische vrouwen, kan een voordeel zijn voor andere vrouwen.

¹Citaat uit: *We zijn nog wel een beetje zoekende. Eindrapportage monitoring en evaluatie pilotprojecten KNVB en KNGU Participatie allochtone vrouwen in de sport*. WJH Mulier Instituut: 2010.

“...”

In het begin toen ik hier kwam werd ik zo raar aangekeken: ‘Wat doe jij hier als allochtoon meisje?’ Mijn ouders krijgen ook meer respect voor wat ik doe. Ze merken dat ik op straat door andere ouders wordt aangesproken: ‘Hé, jij bent toch de juffrouw van mijn dochter of zoon?’ Terwijl ze eerst niet echt geloofden wat ik deed, vinden ze nu ook dat ik wel goed bezig ben.

(Marokkaanse trainster voetbalvereniging)¹

De brochure gaat in op hoe je jezelf als club voorbereidt op (meer) allochtone vrouwelijke vrijwilligers, en hoe je de werving stap voor stap in gang zet. Ook gaan we in op het binden van deze vrijwilligers aan de club. Door de brochure heen vindt u goede voorbeelden, citaten en tips. Veel leesplezier en succes!

Duizend en één Kracht

In 2007 heeft het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) in samenwerking met het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) het project Duizend en één Kracht opgezet. Doel daarvan is om in drie jaar tijd 50.000 allochtone vrouwen actief in de maatschappij te laten deelnemen op zo veel mogelijk gebieden. Een van de aandachtsgebieden is de sportvereniging. De ministeries hebben samen met de KNVB (Koninklijke Nederlandse Voetbalbond) en de Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie (KNGU) binnen het project Tijd voor sport gekeken hoe de betrokkenheid van allochtone moeders bij sportverenigingen kan worden vergroot. De KNVB en de KNGU hebben ieder vier verenigingen geselecteerd om hiermee ervaring op te doen.

Vervolgens heeft de KNVB samen met NISB (Nederlands Instituut voor Sport en Beweging) het initiatief genomen om de ervaringen met Duizend en één Kracht van de sportverenigingen te bundelen in deze brochure. Deze brochure is dan ook bestemd voor alle soorten sportverenigingen in Nederland.

2. Is de club er klaar voor?

Het betrekken van allochtone vrouwen als vrijwilliger bij de sportclub vraagt wederzijdse inspanning: zowel van de vrouwen als van de vereniging. Om de vereniging toegankelijk te maken voor deze groep vrijwilligers, zijn de volgende voorwaarden een goed begin.

Betrokkenheid bestuur en een gezamenlijke visie

De werving van (meer) allochtone vrouwen bij de sportvereniging begint met een oprecht betrokken bestuur. Het bestuur ziet de voordelen van het betrekken van allochtone vrouwen als vrijwilliger voor de club. Daarnaast verdiept het bestuur zich in de persoonlijke winst die vrouwen kunnen halen uit vrijwilligerswerk (wat levert het de vrouwen zelf op?). Ook moet goed nagedacht worden over de tijd en energie die de vereniging erin wil en kan steken: het bereiken en betrekken van allochtone vrouwen is een intensief proces.

De volgende belangrijke stap is als bestuur gezamenlijk de beslissing te nemen om meer allochtone vrouwen als vrijwilliger bij de club te willen betrekken.

Voorbeelden van voordelen voor de vereniging

- Meer betrokkenheid van de ouders bij hun kinderen.
- Meer begrip voor de vereniging en de organisatie daarom heen.
- Meer allochtone vrouwelijke leden. Meer betrokken allochtone moeders maakt de weg verder vrij voor allochtone meisjes om te sporten. Dit geldt ook andersom: sportende dochters zorgen ervoor dat ook hun moeders gaan bewegen. Herkenning en erkenning zorgt voor meer leden.
- Minder uitval van jeugdleden. Onder andere voor het behoud van meiden is de betrokkenheid van vrouwelijke vrijwilligers een voorwaarde.
- Uitwisseling tussen verschillende culturen en meer begrip voor elkaars gewoonten. Betere sfeer op de club.
- Meer handen om mee te helpen bij activiteiten.
- Nieuwe (structurele) vrouwelijke allochtone vrijwilligers.
- Meer creativiteit, nieuwe activiteiten, groter probleemoplossend vermogen.

Voorbeelden van persoonlijke winst voor allochtone vrouwen

- Betrokkenheid bij de ontwikkeling van de kind(eren). Kinderen vinden het fijn als ouders betrokken zijn bij hun sportactiviteiten. Ouders staan daar niet altijd bij stil.
- Eigen ontwikkeling:
- Een beter beeld van de spelregels van de sport.
- Zicht op hoe de organisatie van de sportclub in elkaar steekt.
- Nieuwe vaardigheden leren door de activiteiten waaraan wordt meewerkt.
- Gebruiken van andere culturen leren kennen.
- De Nederlandse taal spreken.
- Deel uitmaken van een groep. Samen activiteiten voor elkaar krijgen en nieuwe contacten opdoen.
- Trots, positiever zelfbeeld.
- Hulp bieden aan anderen en daardoor bijdragen aan de eigen omgeving.
- De mogelijkheid eigen waarden en normen uit te dragen.

Het bestuur stelt een persoon aan die de voortrekkersrol op zich neemt

Voor de voortgang en duidelijkheid is het goed om een persoon te benoemen die de voortrekkersrol op zich neemt. Dit kan iemand uit het bestuur zijn, maar dit hoeft niet per se zolang het bestuur in zijn geheel betrokken en geïnformeerd blijft. Bij voorkeur wordt deze rol uitgevoerd door een vrouw om zo laagdrempelig contact te kunnen maken met allochtone vrouwen. De persoon met de voortrekkersrol hoeft niet alles te weten van andere culturen, maar moet in ieder geval wel de nieuwsgierigheid hebben om hier meer over te weten te komen. Verder is het de bedoeling dat deze persoon het initiatief neemt om een plan van aanpak op te stellen. Voor de uitvoering van dit plan hoeft hij of zij niet alles alleen te doen: op elk moment kunnen er mensen uit alle geledingen van de club bij gehaald worden om mee te werken.

Bij kleinere clubs kan één enthousiaste persoon met een voortrekkersrol een heleboel voor elkaar krijgen. Maar sommige – vooral grotere - clubs vinden het prettiger om onder leiding van deze persoon een werkgroep in te stellen waarin verschillende geledingen van de club vertegenwoordigd zijn, bijvoorbeeld trainers, begeleiders, ouders die niet als vrijwilliger werken en bestuursleden. Maar ook externe partijen kunnen de werkgroep versterken, zoals vertegenwoordigers/experts vanuit de gemeente, de sportbond, de wijk-/zelforganisaties, welzijnswerk en de moskeevereniging.

Het bestuur draagt gezamenlijk het plan van aanpak

Hoewel de persoon met de voortrekkersrol het plan van aanpak opstelt, is het belangrijk dat alle bestuursleden het plan van aanpak goed kennen en hier gezamenlijk achter staan. Op deze manier kan ieder bestuurslid vragen van leden enthousiast en gepast beantwoorden en weet de persoon met de voortrekkersrol en een eventuele werkgroep zich gesteund door het bestuur.

“...”

Mijn betrokkenheid bij mijn dochters tijdens het voetballen heeft mijn relatie met hen een mooie ‘kleur’ gegeven. Ik vind het heel belangrijk om aanwezig te zijn tijdens de wedstrijden, langs de lijn te staan en mijn dochters te ondersteunen. En niet minder belangrijk: geïnformeerd blijven over de gang van zaken. Het is wel spijtig dat nog veel moeders zulke momenten niet komen delen met hun kinderen. (Moeder van twee voetballende dochters).

Citaat uit: ‘Tijd voor sport. Werven en behouden (allochtone) meisjes.’

Tip: kijk voor deze brochure bij het downloadcentrum van www.knvb.nl

“...”

De succesfactor van de werkgroep van voetbalclub de Eendracht

Voetbalclub de Eendracht in Arnhem heeft 425 leden. De helft van het jongerenbestand is van allochtone afkomst. Vanwege een gebrek aan betrokkenheid bij de club, een tekort aan vrijwilligers en een ledenbestand dat niet meer groeide heeft De Eendracht vanuit het project Duizend en één Kracht een werkgroep opgericht om meer van de ouders van deze jongeren van allochtone afkomst te betrekken. Een van de conclusies van de werkgroep was dat werving van allochtone ouders door een allochtoon werkgroeplid het meeste succes heeft.

Iedereen is welkom!

Dit is de absolute basisvoorwaarde. Om een rijke samenstelling aan vrijwilligers te krijgen, moet iedereen zich eerst welkom voelen op de club. Kijk daarom eens kritisch naar de eigen clubcultuur. Kan iedereen zich thuis voelen op de club?

- Om te beginnen: is de club vrouwvriendelijk? Vrouwen – zowel allochtone als autochtone - zullen zich niet snel aangesproken voelen door een ‘mannenbolwerk’. Om allochtone vrouwen te werven, is het dan ook echt noodzakelijk dat er voldoende vrouwen zichtbaar betrokken zijn als vrijwilliger bij de club. In het bestuur, maar ook voor andere vrijwilligerstaken zoals meehelpen bij feesten, ontvangst bij toernooien, als trainster of als begeleidster van een team of groep. Andere voorbeelden van vrouwvriendelijkheid: is er een aparte kleedruimte voor vrouwen? Zijn er aparte (sport)activiteiten voor vrouwen en meisjes?
- Wat heeft de club te bieden aan vrijwilligersactiviteiten en kunnen deze activiteiten allochtone vrouwen het gevoel geven dat zij zich nuttig maken? Zorg ook voor flexibele taken en taken van beperkte omvang.
- Op welke manier wordt tijdens het sporten rekening gehouden met andere culturen? Bijvoorbeeld door sporten met een hoofddoek toe te staan.
- Kan iedereen zich thuis voelen in de accommodatie? Is er in de kantine ruimte voor inbreng uit andere culturen? Is er ruimte voor suggesties van allochtone vrijwilligers? Bijvoorbeeld door een activiteit voor het einde van de Ramadan te organiseren of door het eten in de kantine uit te breiden met producten waarvan u weet dat zij aansluiten bij (eet)wensen van uw allochtone clubleden.
- Neem verder een open houding in. Benader iedereen als individu en wees nieuwsgierig naar iemands wensen en mogelijkheden. Deze persoonlijke benadering is belangrijk voor alle vrijwilligers, maar in het bijzonder voor deze doelgroep. Benader bijvoorbeeld de allochtone moeders van jeugdleden (meisjes) persoonlijk en bespreek bij een intakegesprek van een nieuw lid expliciet wat ouders of moeders als taak kunnen/willen vervullen.

Waarom is vrijwilligerswerk niet altijd vanzelfsprekend?

Zoals benoemd in de inleiding, is vrijwilligerswerk niet altijd vanzelfsprekend voor allochtone vrouwen. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- Onbekendheid met de structuur van de vereniging - inclusief het belang van vrijwilligerswerk. Veel ouders denken bijvoorbeeld dat het bestuur, trainers en begeleiders betaald worden uit de contributie.
- De vrouwen kennen de cultuur van ouderparticipatie niet.
- De vrouwen zijn niet zeker of ze het vrijwilligerswerk kunnen of mogen combineren met hun gezin en/of culturele gebruiken.
- Er is onzekerheid of onduidelijkheid over wat de vrouwen moeten of kunnen doen.
- Er is onzekerheid of ze de Nederlandse taal voldoende beheersen, zowel bij de club als bij de vrouwen zelf.
- Clubs houden te veel vast aan hun westerse bril - aan de bestaande, traditionele clubcultuur en communicatiemiddelen - en bereiken daardoor deze doelgroep niet of het spreekt deze groep vrouwen niet aan.
- Veel eerste generatie islamitische vrouwen missen ook bepaalde basiscompetenties (taal- en, communicatievaardigheden, afspraken/organiseren, omgaan computer) om zelfstandig of met geringe begeleiding als vrijwilliger te functioneren binnen een vereniging.
- Verenigingsvrijwilligers hebben vaak al hun handen vol aan allerlei lopende zaken en kunnen en willen niet altijd de noodzakelijke aandacht en begeleiding geven aan (potentiële) allochtone vrijwilligers.

Tip: lees voor meer informatie de brochure: Meer doen! Herkenning en erkenning van diversiteit binnen sportorganisaties. Te bestellen via www.meedoenallejeugddoorsport.nl of www.nisb.nl

De bekendheid van allochtone moeders met het verenigingsleven en de betrokkenheid bij de club moeten vergroot worden. Hiervoor is structureel veel tijd en aandacht nodig en die heb je binnen de club vaak niet, gezien de andere taken die gedaan moeten worden om alles binnen de club draaiende te houden.

Het vergt continue aandacht.

(Verenigingsondersteuner KNVB)¹

3. Werven van allochtone vrouwen als vrijwilliger

3.1 Wie is de allochtone vrouw?

De groep allochtone vrouwen is divers. Er zijn westerse allochtone vrouwen uit onder meer Europese landen en landen in Noord-Amerika. Er zijn niet-westerse allochtone vrouwen uit onder meer Azië, Afrika of Latijns-Amerika. Sommige vrouwen zijn hoog opgeleid, andere laag, de ene vrouw werkt, de ander niet. Er zijn vrouwen bij wie hun geloof leidend is en vrouwen die dit minder belangrijk vinden. Sommige vrouwen zijn al helemaal ingeburgerd, anderen kost dat nog veel moeite. De ene vrouw is geboren in het buitenland en woont hier al 25 jaar. De andere is het in Nederland geboren (klein)kind van deze vrouw. Kortom: dé allochtone vrouw bestaat niet.

Het is wel belangrijk een onderscheid te maken. Denk daarbij aan een indeling in leeftijd, nationaliteit en opleidingsniveau, en type vrouw. Een 50-jarige Marokkaanse moeder die weinig het huis uitkomt, benader je anders dan een 25-jarige hoogopgeleide Antilliaanse moeder. Door het gesprek aan te gaan, onderzoek je hoe hun leven eruit ziet en wat hen bezighoudt en kun je ze beter en gericht benaderen.

Zoals al aangegeven, zijn allochtone vrouwen ondervertegenwoordigd als vrijwilligers bij sportverenigingen. Duizend en één Kracht richt zich echter vooral op (eerste generatie) islamitische vrouwen. Daarom gaat het in deze brochure met name over de werving van deze groep vrouwen.

Niet-westerse allochtone vrouwen

- Religie is een belangrijke factor bij allochtone vrouwen. Bijna alle Turkse en Marokkaanse vrouwen rekenen zich tot een religie (95%), driekwart van de Surinaamse en Antilliaanse, tegen een derde van de autochtone vrouwen.
- Allochtone families uit de mediterrane culturele traditie zijn – veel meer dan autochtone Nederlandse gezinnen – ingebed in het grotere verband van de familiekring. De familie vormt het vanzelfsprekende steunsysteem. Vrouwen uit het Caribische gebied staan relatief vaker aan het hoofd van een één-ouder gezin. Bij Antilliaanse vrouwen gaat het bovendien frequenter over tienermoeders. Deze gezinnen zijn vaak ingebed in meer informele familie- en vriendinnennetwerken.
- Allochtone meisjes doen het steeds beter in het voortgezet en hoger onderwijs. Toch is het gemiddeld opleidingsniveau onder vooral Turkse en Marokkaanse vrouwen nog laag. Ongeveer de helft van de 15-64 jarigen in deze groepen heeft hooguit op de basisschool gezeten. Een derde van de Turkse vrouwen en een vijfde van de Marokkaanse vrouwen heeft moeite met de Nederlandse taal.
- Er komt steeds meer aandacht voor sport, voor en door allochtone vrouwen en meisjes. Een voorbeeld hiervan is de gemeente Enschede die een traditie opgebouwd heeft om allochtone vrouwen een plek te geven in sportverenigingen door deze vrouwen een kaderopleiding aan te bieden.
- Allochtonen doen meer vrijwilligerswerk in informele netwerken en vaker in de sector religie. Autochtonen vaker in georganiseerd verband en vaker in de sport- en recreatiesector.
- Tussen de allochtone groepen onderling tekenen zich ook verschillen af. De maatschappelijk participatie onder Turken en Marokkanen ligt lager dan die van Surinamers en Antillianen. Een andere uitkomst is dat leden van de in Nederland opgegroeide 'tweede generatie' meer participeren dan leden van de eerste generatie.

Op basis van: Duizend en één kansen op een nieuwe markt

Tip: Download deze brochure via www.movisie.nl, onderdeel publicaties.

Wat willen allochtone vrouwen?

(Islamitische) allochtone vrouwen zeggen dat ze het volgende belangrijk vinden:

- Je moet je welkom voelen.
- Je wilt het gevoel hebben dat je iets bijdraagt, dat je iets voor een ander kunt doen.
- Het is fijn om dingen samen met andere vrouwen te doen.
- Je moet niet meteen te veel op je bordje krijgen.
- Het gezin mag niet onder het vrijwilligerswerk lijden.

Een bekende valkuil is dat we te veel uitgaan van wat wij denken dat allochtone vrouwen belangrijk vinden. De beste manier om daarachter te komen is ernaar te vragen!

Uit: Krachtenbundel 1001 Kracht. Tip: download deze krachtenbundel via www.movisie.nl, onderdeel vrijwillige inzet/publicaties.

3.2 Vrouwelijke allochtone jeugdleden

Steeds meer allochtone meisjes sporten. En zoals gezegd, hebben oudere allochtone meiden die al sporten bij de club veel te bieden als vrijwilliger. Voordeel van het werven van deze meiden als vrijwilliger is dat zij niet eerst gevonden hoeven te worden, ze zijn immers al lid en kennen de club. Bovendien zijn ze bekend met de ins en outs van de sport die ze beoefenen. Deze meiden kunnen daarom bijvoorbeeld gevraagd worden wedstrijden te fluiten, assistent-trainer te worden of ook een 'jonge, vernieuwende' inbreng in een commissie of het bestuur leveren. Op deze manier krijgt de club niet alleen nieuwe vrijwilligers, maar zijn deze meiden ook rolmodel voor andere meiden die al lid zijn of graag lid willen worden van de club. Voordeel voor de jeugdige vrijwilligers zelf is dat ze kunnen groeien in hun sport en kunnen leren bijvoorbeeld hoe een vergadering werkt of hoe je een training geeft aan jonge kinderen. Bovendien kun je via deze meiden ook oudere allochtone vrouwen bereiken. Zij kunnen bijvoorbeeld hun moeder overtuigen om naar de club te komen om eerst bij hun kind te kijken en vervolgens ook iets te doen voor de club.

3.3 Stappen voor het werven allochtone vrouwen

Voor het werven van allochtone vrouwen benoemen we de volgende stappen:

1. Elkaar in beeld krijgen
2. Organiseer een kennismakingsbijeenkomst
3. Aan de slag met losse activiteiten
4. Overgang naar structurele niet-besluitvormende vrijwilligersactiviteiten
5. Doorstroom naar besluitvormend vrijwilligerswerk

Let op: er hoeft niet altijd te worden begonnen bij stap 1. Vrouwen die al bekend zijn met de sportvereniging kun je vragen om mee te draaien met activiteiten. Weer andere allochtone vrouwen vinden het interessant deel te nemen aan het bestuur. De enige manier om erachter te komen wat een allochtone vrouw wil en kan, is door ze het vragen! Vervolgens kunt u samen bepalen welke activiteiten hiervoor geschikt zijn. Wees ook voorzichtig met 'overvragen': veel (allochtone vrouwelijke) vrijwilligers willen en kunnen alleen een beperkte incidentele bijdrage leveren en maken niet de overstap naar structurele vrijwilligersactiviteiten.

Stap 1 – Elkaar in beeld krijgen

De allochtone vrouwen die nog niet in beeld zijn bij de club wil je graag een keer uitnodigen om te laten zien wat er allemaal gebeurt rondom het sporten. Het kan daarbij gaan om moeders die nog geen sportende kinderen bij de club hebben, of moeders die al wel sportende kinderen hebben, maar weinig tot nooit bij de club komen. Het is prettig om te kunnen laten zien wat sporten voor kinderen doet. En om te kunnen uitleggen waarom hun aanwezigheid goed is voor hun kind: spelertjes zetten zich meer in en jongeren gedragen zich beter wanneer moeders komen supporteren tijdens een training of een belangrijke wedstrijd. Organiseer daarvoor laagdrempelige activiteiten zet het kind centraal: gebruik de sportende zoon en dochter als gespreksopener en laat weten wat het oplevert voor het kind.

“...”

Ik geef training aan jeugd op voetbalverenigingen en op middelbare scholen. Ik voetbal zelf ook en heb een trainersdiploma gehaald. Het mooiste is om te zien hoe kinderen zich ontwikkelen en dat ze daadwerkelijk iets van je leren. Ik ben blij dat ik op deze manier wat van mijn kennis kan overdragen aan anderen en een steentje kan bijdragen aan de ontwikkeling van jeugd – trainster en speelster bij A.V.V. Sloterdijk.

Citaat uit: 'Tijd voor sport. Werven en behouden (allochtone) meisjes.'

Tip: kijk voor deze brochure bij het downloadcentrum van www.knvb.nl

Tip: op www.meedoenallejeugddoorsport.nl is een online tool te vinden met tips en succesfactoren om meiden succesvol te werven voor de sportvereniging en/of te behouden.

“...”

Ik heb geprobeerd de vrouwen te bereiken via laagdrempelige, korte gesprekjes om zo het contact wat verder uit te breiden. Het kost veel tijd en energie om een relatie met ze op te bouwen, maar een aantal moeders weet mij nu wel beter te vinden. En helpen ook wel mee als ze er toch zijn en ik hen vraag.

*(Verenigingsondersteuner
KNVB)¹*

Hoe zorgt u dat u in beeld komt? Bijvoorbeeld door:

- De buurt in te gaan. Denk aan het organiseren van een sportmiddag samen met het welzijnswerk in de buurt en de kinderen van de sportvereniging.
- Aan te sluiten bij bestaande activiteiten voor allochtone vrouwen. Bijvoorbeeld door een korte introductie over de sportclub te verzorgen bij naaiochtenden, taallessen, zelfhulporganisaties of bij activiteiten in de moskee. Informeer bij de gemeente, de zelfhulporganisaties en het welzijnswerk welke activiteiten hiervoor geschikt zijn.
- Allochtone 'brugfiguren' te zoeken. Dit zijn ouders die vaak komen supporteren of al meedraaien in activiteiten, die vertrouwen uitstralen en veel mensen kennen. Vraag aan deze ouders om andere allochtone ouders aan te spreken in het dagelijks leven. Bijvoorbeeld bij bovengenoemde activiteiten. Ook kunnen de oudere allochtone jeugdleden goede brugfiguren zijn (zie ook 3.2).
- Bij inschrijving op de club standaard een intakegesprek te houden met (een van) de ouders. In het intakegesprek leg je uit hoe de vereniging in elkaar zit. Waaronder dat deze bestaat uit vrijwilligers en dat het daarom gebruikelijk en zelfs noodzakelijk is dat iedereen een bijdrage levert aan het in stand houden van de vereniging. Hoe klein deze bijdrage ook is. Van daaruit kunt u kijken wat ouders/moeders concreet zouden kunnen en willen. Ouders zijn doorgaans heel positief over de intakegesprekken.
- Kind-moederactiviteiten op de sportclub te organiseren. Bijvoorbeeld door een wedstrijd te organiseren met moeders en kinderen door elkaar (Ladies Only!) of moeders tegen de kinderen. Tip: organiseer hier ook nog voor vrouwen interessante activiteiten om heen. Bijvoorbeeld door het Centrum voor Jeugd en Gezin uit te nodigen met informatie over opvoeden.
- Een nieuwe sportles voor moeders op te zetten terwijl hun kind sport, eventueel met kinderopvang voor de kleintjes.
- Een gesprek aan te knopen tijdens kijklagen of aan het begin of einde van de les.
- Het gesprek aan te gaan naar aanleiding van een klacht of ontevredenheid. Dit biedt gelegenheid moeders te laten meedenken over een oplossing en welke rol zij daar zelf in willen spelen.
- Moeders vragen om voor hapjes en drankjes te zorgen tijdens een speciale activiteit voor hun kinderen.

Stap 2 – Organiseer een kennismakingsbijeenkomst voor vrouwen

Het organiseren van een kennismakingsbijeenkomst voor vrouwen is een goede manier om de structuur van de vereniging, de ouderbetrokkenheid en het belang van vrijwilligerswerk onder de aandacht te krijgen. We spreken hier bewust van ‘vrouwen’ en niet alleen van ‘allochtone moeders’. De praktijk leert dat juist een mix van onder meer verschillende culturen en leeftijden voor veel vrouwen prettig is.

De kennismakingsbijeenkomst kunt u op de sportclub organiseren, maar misschien zijn er ook mogelijkheden om dit te doen op de plekken waar de (allochtone) vrouwen toch al komen. Het is voor hen vaak makkelijker naar een bekende plek te gaan. Bijvoorbeeld het buurthuis of de moskee. Omdat het voor veel vrouwen lastig is 's avonds naar een bijeenkomst te gaan (vervoer, oppas), organiseert u de bijeenkomst bij voorkeur 's middags.

Tip: dvd ‘Sport en bewegen: wie doet er mee?’

Voor allochtone ouders die nog niet bekend zijn met de Nederlandse sport(cultuur) is een dvd ontwikkeld. Deze dvd bestaat uit drie delen. Deel één laat zien wat sport en bewegen kan inhouden, deel twee legt uit wat de mogelijkheden van een sportvereniging zijn (bijvoorbeeld dat deze mede in stand wordt gehouden door vrijwilligers) en deel drie besteedt aandacht aan de meerwaarde die je als ouder hebt wanneer je actief betrokken bent bij het sporten van je kind. De film is te gebruiken op een kennismakingsbijeenkomst en kan worden ingezet om een discussie of brainstorm op gang te brengen. De dvd is te bestellen via de webshop van www.nisb.nl

“...”

Als je moeders wil aanspreken, dan is het handig om dat te doen als de E en de F teams trainen. Deze trainen heel vroeg. Als de kinderen later op de dag komen, zijn daar vaak de vaders bij aanwezig. Ook in de weekenden worden de kinderen meestal begeleid door de vaders.

(Verenigingsondersteuner KNVB)¹

“...”

Sportactiviteiten voor meiden

Voetbalvereniging Kismet in Utrecht heeft om meer vrouwen te betrekken bij de vereniging eerst geflyerd. Maar hier kwam niemand op af. Zij besloten toen een intermediair uit de wijk aan te spreken over de voetbalvereniging. Deze bekende van allochtone gezinnen sprak allochtone meiden persoonlijk aan, met als gevolg dat de meiden naar de vereniging kwamen.

Stap 3 - Aan de slag met losse activiteiten

Zoals aangegeven in het kader 'Wat wil de allochtone vrouw?' moet u voorkomen de allochtone vrouwen te overvragen. Leg daarom niet meteen een vacature voor een structurele vrijwilligersklus voor, maar begin de vrouwen te vragen voor hand- en spandiensten bij losse activiteiten. Bijvoorbeeld door limonade te schenken in de kantine, door gastvrouw te zijn bij toernooien of een keer de shirtjes te wassen. Uiteraard geldt ook hier dat u altijd kunt vragen wat iemand wil. Zo zijn er mogelijk ook moeders die meteen interesse hebben voor een structurele vrijwilligers activiteit.

“...”

Herkenning en erkenning

Bij sportclub Ladyfit in Utrecht raakten de wat oudere autochtone vrouwen tijdens een bijeenkomst aan de praat met de jongere, allochtone vrouwen. De oudere vrouwen vertelden dat zij vroeger aparte sportclubs hadden voor jongens en meisjes; gemengd sporten was in hun jeugd ongepast. Deze uitwisseling zorgde voor herkenning en erkenning van dilemma's waar de allochtone vrouwen tegen aan kunnen lopen en gaf een sfeer van saamhorigheid.

Let verder op het volgende:

- Voor (allochtone) moeders is het belangrijk dat zij de activiteiten kunnen afstemmen met hun gezin. Het verzorgen van kinderopvang en voldoende speelgoed tijdens de activiteiten biedt voor veel moeders een uitkomst (en is ook meteen weer een activiteit waarvoor je een moeder kunt vragen). Ga ook na of ze vervoer hebben.
- Het is goed vrouwen te vragen wat zij graag willen doen. Geef ze de mogelijkheid te kiezen uit de activiteiten die er zijn. Maar zeker in het begin is het soms prettiger gericht voor een afgebakende activiteit te worden gevraagd. Dan is het helder wat er van je wordt verwacht.
- Voor allochtone vrouwen is het vaak belangrijk dat bij de vrijwilligersactiviteiten rekening wordt gehouden met hun culturele gebruiken. Bijvoorbeeld door aparte vrouwenactiviteiten te organiseren, door activiteiten 's middags te organiseren en ervoor zorg te dragen dat de vrouwen niet in aanraking komen met alcohol of varkensvlees.
- Laat de allochtone vrouwen zoveel mogelijk in vrouwengroepjes werken (minimaal 2/3). Het liefst ook weer gemengde groepen: verschillende culturen, jong en oud etc. Zorg dat deze vrouwengroepen zoveel mogelijk behouden blijven: vaak zijn vrouwen samen naar een activiteit gekomen en enthousiast geworden. Als daarna het contact op individueel niveau moet worden voortgezet, kunnen ze zich onzeker gaan voelen of overvraagd.
- Zorg dat er altijd iemand is als aanspreekpunt voor de vrouwen en dat duidelijk is wie dit is.
- Voor meisjes is het sociale aspect en het feit dat ze met vriendinnen kunnen sporten belangrijk. Het organiseren van activiteiten buiten de sport om is een belangrijke activiteit om de meiden aan de club te binden. Vraag de (allochtone) moeders om te helpen bij het organiseren van een dergelijke activiteit.

“...”

Nu heb ik een auto en heb er geen problemen mee om wat verder te reizen. Maar 's avonds wat doen is niet makkelijk. Ik had ook al een oppas geregeld, maar het lukte uiteindelijk toch niet... Ik vind het goed dat vrouwen die werken 's avonds toch wat kunnen doen, maar het kan ook moeilijk zijn. Sommige mannen laten hun vrouwen dan niet naar de lessen gaan.

(Marokkaanse vrijwilligster gymnastiekvereniging)¹

Ga het gesprek aan!

Door interesse te tonen in de persoon, het gezin en de cultuur van de mogelijke vrijwilligster, is er een opening om vragen te stellen. Wat vindt de vrouw leuk om te doen? Wat wil of kan ze zeker niet doen? Hoe kun je gebruiken uit allerlei verschillende culturen samenvoegen? Breng de dialoog op gang!

Tip: T-Party

NISB is aan de slag gegaan de zogenaamde T-party als middel om de betrokkenheid van ouders te vergroten. Deze naam is afgeleid van de beroemde Tupperwareparties waarbij een vertegenwoordiger bij een groep huisvrouwen thuis producten komt demonstreren. De opzet van een T-party is vergelijkbaar, maar dan gericht op informatie uitwisseling en overdracht en discussie. Op speelse wijze worden vrouwen tot discussie uitgedaagd en op basis hiervan kan gepeild worden welke onderwerpen belangrijk zijn voor een volgende T-party. Uit ervaringen in de praktijk blijkt dat vrouwen erg enthousiast zijn over de T-party en dat de onderlinge sfeer steeds opener word. Ouders doen meer kennis op over sport en bewegen en andere thema's rondom de gezonde leefstijl van hun kinderen. De T-party is een goede methode om doelgroepen te bereiken die eerder niet bereikt werden.

Ga naar www.nisb.nl voor meer informatie over de T-party.

Stap 4- Overgang naar structurele niet-besluitvormende vrijwilligersactiviteiten

De vervolgstap op het uitvoeren van losse activiteiten is mogelijk het vervullen van een vacature voor structureel, niet besluitvormend vrijwilligerswerk binnen de club. Voor veel allochtone vrouwen is de stap naar niet-besluitvormend vrijwilligerswerk minder groot dan naar een bestuursfunctie omdat ze daardoor niet zo duidelijk op de voorgrond hoeven te treden, maar wel kunnen meedenken. Maar wees ook hierin realistisch: misschien is het al een mooie vooruitgang voor de vereniging als meer allochtone moeders betrokken zijn bij de sport van hun kinderen en er meer handen zijn om allerlei losse activiteiten uit te voeren.

Zodra een allochtone vrouw open staat voor structureel vrijwilligerswerk, gelden eigenlijk dezelfde aandachtspunten die al eerder genoemd zijn. Daarnaast zijn er nog diverse aandachtspunten die voor alle vrijwilligers gelden, dus ook voor de autochtone vrijwilligers. Als het goed is, zijn wederzijdse verwachtingen goed nagegaan en wordt hier van beide kanten uit rekening mee gehouden.

Voorbeelden van structurele, niet-besluitvormende vrijwilligersactiviteiten zijn:

- Deelname aan een commissie: bijvoorbeeld een activiteiten-, jeugd-, of clubbladcommissie.
- Vaste kantine medewerker.
- Vaste trainer of coach van een jeugdteam.

Huidig vrijwilligersbeleid

Het is belangrijk dat het bestuur ook nadenkt over hoe het werven en binden van vrouwelijke allochtone vrijwilligers zich verhoudt tot het huidige vrijwilligersbeleid van de vereniging. Moet er bijvoorbeeld meer aandacht komen voor het werven van vrouwen in het algemeen? Past de wijze waarop de huidige vrijwilligers worden begeleid en beloond ook bij allochtone vrouwen? Zijn er voldoende activiteiten die een vrouwelijke allochtone vrijwilliger kan uitvoeren? Ook voor de jeugdleden? Neem daarom het werven van allochtone vrouwen nadrukkelijk op in het beleidsplan vrijwilligerswerk van de vereniging.

Tip: Kijk voor meer informatie over het vinden en binden van vrijwilligers op www.vrijwilligerswerk.nl

Stap 5 - Besluitvormend vrijwilligerswerk

De stap naar besluitvormend vrijwilligerswerk wordt vaak vergeten. Maar voor de juiste sfeer en het goed functioneren van de vereniging is het bestuur bij voorkeur een afspiegeling van het ledenbestand. Wanneer meer (allochtone) vrouwen actief zijn in het bestuur, wordt het aantrekkelijker voor (allochtone) meisjes en vrouwen om actief te worden bij de club als lid of als vrijwilliger. Het bestuur wordt slagvaardiger, kan meer gewogen besluiten nemen en kijkt ook eens door een andere bril naar de eigen werkwijze en organisatie. Over het algemeen leidt meer diversiteit tot meer creativiteit en vernieuwing. Diversiteit in het bestuur is dus ook een verrijking voor de vereniging.

Houd de volgende punten in de gaten:

- Zitten er voldoende vrouwen in het bestuur? Een grove richtlijn is eenderde vrouwen.
- Denk vooraf na over de wijze van vergaderen en de sfeer binnen het bestuur: deze is in Nederland over het algemeen strak gestructureerd, wat niet altijd past bij andere culturen. Kijk in welke mate er bereidheid is om de vergaderwijze en de sfeer aan te passen.

4. Binden van de allochtone vrijwilliger

Zodra allochtone vrouwen eenmaal ‘binnen’ zijn bij de club is het werk nog niet gedaan. Integendeel: net als bij alle vrijwilligers is het van belang de allochtone vrijwilligers te binden aan de club. Een paar punten – in aanvulling op instrumenten die je als vereniging inzet om je vrijwilligers aan je te binden – zijn daarbij van belang:

Ik vind het heel fijn dat ik deze kans heb gekregen. Ook al ben ik hier opgegroeid, je blijft op een gegeven moment toch ergens hangen en dan kom je niet verder. En ik vond het leuk dat ik nu wel een stap verder ben door deze cursus. Ik heb echt veel meer zelfvertrouwen.”

(Marokkaanse deelnemster cursus aerobics instructrice, gemeente Tilburg)¹

- Stem de verwachtingen goed af met de realiteit. Veel allochtone vrouwen vinden het lastig ‘nee’ te zeggen, maar kunnen vervolgens hun toezeggingen niet waarmaken. Verder kunnen vrouwen het vrijwilligerswerk soms bij nader inzien toch niet combineren met hun andere activiteiten of hun gezin. Misschien sluit het werk niet goed aan bij interesses en kwaliteiten, is er geen goede match gemaakt. Of voelt de vrouw zich niet op haar gemak en durft daar niet over te praten. De taal kan hier een belemmering in vormen. Het is daarom belangrijk om allochtone vrouwen goed te volgen, zeker in het begin. Stel dan niet alleen de vraag ‘Hoe gaat het?’ maar vraag ook door: ‘Wat vindt u leuk, waar hebt u moeite mee, heeft u ondersteuning nodig, lukt de combinatie met thuis?’.
- Zorg voor iedere allochtone vrouw voor een maatje – een vertrouwenspersoon - waar ze altijd terecht kan, het liefs ook een vrouw die al langer als vrijwilliger bij de club zit en die open staat voor andere culturen. Naast het werken in een groep, is het fijn als er via de persoonlijke benadering ook ruimte is voor individuele wensen en vragen.
- Informeer en betrek de vrouwen ook bij voorgenomen veranderingen en nieuwe activiteiten en neem hun suggesties serieus.
- Zorg dat de vrouwen er financieel niet op hoeven toe te leggen. Vergoed bijvoorbeeld de kosten voor het vervoer.
- Denk na over de beloning van de vrijwilligers. Bijvoorbeeld een eetfeestje op zaterdagmiddag waarbij iedereen eten meeneemt uit de eigen cultuur, een spelletjesmiddag, een chocoladeletter met Sinterklaas, of een kaartje op de verjaardag. Het volgen van een sportcursus is ook een vorm van beloning die voor zowel de vrouw als de club winst oplevert.
- Cultiveer de clubliefde als samenbindend element: bijvoorbeeld door visitekaartjes te geven of een T-shirt met het verenigingslogo erop.
- Houd, zeker bij reguliere vrijwilligers minimaal eenmaal per jaar een voortgangsgesprek. Besteed in deze gesprekken altijd aandacht hoe de vrouwen zelf tegen hun functioneren aankijken, de werksfeer, de ontwikkelmogelijkheden en de beloning en waardering.
- Als vrouwen afhaken, bekijk dan - afhankelijk van de reden - of er een manier is om ze binnenboord te houden. Bied eventueel een bemiddelingsgesprek aan, een andere plaatsing of een ander maatje.

5. Meer informatie of ondersteuning

Voor meer kennis, informatie, ervaringen en ondersteuning en advies over financiële mogelijkheden kunt u terecht bij:

- Uw sportbond
- De gemeente, afdeling sport, integratie of werkgelegenheid
- De vrijwilligerscentrale
- De lokale of provinciale sportraden
- Eigen organisaties van/voor allochtonen (lokaal of regionaal)

NISB

Postbus 643
6710 BP Ede (GLD)
Telefoon: 0318 - 490 900
info@nisb.nl
www.nisb.nl
www.meedoenallochtonejeugddoorsport.nl

Movisie

Postbus 19129
3501 DC Utrecht
Telefoon: 030 - 789 20 00
info@movisie.nl
www.movisie.nl

KNVB

Zeist bondsbureau
Woudenbergseweg 56-58
Postbus 515
3700 AM Zeist
Telefoon: 0900-8075 (20 cent p/min)
publieksinfo@knvb.nl
www.knvb.nl

**Bij de districtskantoren helpen
ze u ook graag verder:**

District Noord

Abe Lenstra boulevard 17
(Abe Lenstra Stadion)
Postbus 675, 8440 AR Heerenveen
Telefoon: 0513 - 618900
Fax: 0513 - 618908
E-mail: noord@knvb.nl
www.knvb.nl/noord

District Oost

Keulenstraat 14
Postbus 618, 7400 AP Deventer
Telefoon: 0570 - 664242
Fax: 0570 - 677176
E-mail: oost@knvb.nl
www.knvb.nl/oost

District Zuid I

Takkebijsters 3
Postbus 5504, 4801 DE Breda
Telefoon: 076 - 5728300
Fax: 076 - 5728356
E-mail: zuid1@knvb.nl
www.knvb.nl/zuid1

District Zuid II

Susterderweg 31
Postbus 100, 6118 ZJ Nieuwstadt
Telefoon: 046 - 4819400
Fax: 046 - 4819429
E-mail: zuid2@knvb.nl
www.knvb.nl/zuid2

District West I

Overschiestraat 194
(Sportpark Riekerhaven)
Postbus 9202, 1006 AE Amsterdam
Telefoon: 020 - 4879130
Fax: 020 - 4879140
E-mail: west1@knvb.nl
www.knvb.nl/west1

District West II

Leningradplaats 13-15
Postbus 8200, 3009 AE Rotterdam
Telefoon: 010 - 2862111
Fax: 010 - 2862110
E-mail: west2@knvb.nl
www.knvb.nl/west2

Colofon

Uitgave

Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB)
en Koninklijke Nederlandse Voetbalbond (KNVB)
1e druk, februari 2011.

Samenstelling

Anne-Marie Broeders, DSP-groep

Eindredactie

Sjors Brouwer, KNVB
Willie Westerhof, NISB

Coördinatie

René Foolen, KNVB

Met bijdrage van

Wendy Buysse, DSP-groep
Jamil Achahchah, Movisie
Rebecca Beck, NISB
Ömer Kaya, KNVB
Karin Laagland, KNGU
Saloua Lachhab, Lady Fit
Lisanne van de Palen, NISB
Inez Rastovac, gemeente Tilburg

Fotografie

KNVB.nl

Ontwerp en vormgeving

New Vision BV • www.newvision.nl

Druk

Scholma Druk Bedum

